

COMMENTAAR STILAAAN VOLWASSEN INZAKE LEVENSEINDE

GUY TEGENBOS

Tien jaar na de conflictuele goedkeuring van de wet over de euthanasie en de gelijktijdige goedkeuring van de wet over de palliatieve zorg, in 2002, lijkt de volwassenheid inzake het levenseinde te naderen.

De tegenstelling tussen die twee ebt weg. De gedachten zijn gerijpt. Voor sommigen was de palliatieve zorg hét middel om de vraag naar euthanasie te vermijden, waardoor de palliatieve zorg voor anderen 'te mijden' was.

De consensusstekst die de palliatieve teams – die intussen in alle ziekenhuizen zijn uitgebouwd – opstelden en waarover in deze krant bericht wordt, bevestigt dat die tijd voorbij is. Er is in de ogen van de palliatieve werkers geen tegenstelling tussen palliatieve zorg en euthanasie. Palliatieve zorg is een aanpak waarop alle patiënten recht hebben zodra het levenseinde nadert, en euthanasie is één van de vele toetsen van dat instrument.

Gelijke
zorgvuldigheid
bij alle
levensver-
kortende
handelingen

Palliatieve zorg moet beginnen vanaf het ogenblik dat een patiënt ongeneeslijk is. Dan moet men overschakelen van *cure* naar *care*, van 'alles doen om te genezen' naar 'alles doen om het resterende leven zo zinvol mogelijk te maken', vertrekkend van de inzichten en de wensen van de patiënt. Zijn leven onnodig, ongewenst en zonder zin 'rekken', hoort daar niet bij.

Om dat laatste te vermijden staan vele middelen ter beschikking: de stopzetting van de behandeling of van de kunstmatige vocht- en voedseltoediening, de sedatie (verdoving), tot hulp bij zelfdoding en euthanasie.

De richtlijn is nu ook dat als de wens van een patiënt niet strookt met het geweten van de zorgverstreker, niet de patiënt moet verhuizen, maar de zorgverstreker.

Is die visie van de palliatieve werkers al de praktijk in alle ziekenhuizen? Neen. Er zijn ziekenhuizen en ziekenhuisafdelingen waar ze nog niet zwaar genoeg op de besluitvorming kunnen wegen. Er zijn artsen die de therapeutische hardnekkigheid – blijven behandelen zonder zin – nog niet afgelegd hebben. Maar die groep wordt stilaan kleiner. Gelukkig maar.

Er zijn nog rusthuizen zonder palliatieve teams en zonder die palliatieve spirit. En in thuiszorgsituaties is die open palliatieve aanpak ook niet altijd gegarandeerd. Maar het vordert. En de bevolking is vaak rijper dan 'de instellingen' en dwingt hen te volgen.

Op euthanasie weegt intussen een loodzware regelgeving en administratie, terwijl op andere handelingen met een vergelijkbaar levensbekortend effect, geen aangifteplicht en geen zorgvuldigheidsvoorwaarden wegen. Het ene en het andere is fout. Het wordt het tijd die zorgvuldigheidsvoorwaarden gelijk te schakelen.

Dat kan de moeilijke maar onvermijdelijke discussie over een uitbreiding van de euthanasiewet – onder meer naar dementen en kinderen – makkelijker maken.

dS De
Standaard

EN VERDER

BINNENLAND.....4-27	OPINIE.....42-45
BUITENLAND.....28-35	REGIO.....54-55
CULTUUR.....C1-C23	SPORT.....46-52
ECONOMIE.....59-72	TELEVISIE.....C24-C27

adressen 53
kruiswoordraadsel R8
rouwberichten 56
strips 53

WEERBERICHT 53
KUSTzonnig.....8-19°C
MIDDEN-BELGIEzonnig.....6-22°C
KEMPEN.....zonnig.....8-22°C

INHOUD

FRANK VANDENBROUCKE
De slimste
leerling verlaat
de klas

>12

WANKELT EINSTEIN?
Sneller
bewegen
dan het licht

>19

BENIDORM
Hoe een vissersdorp
veranderde in
een toeristenstad

>20

INTERVIEW
William van Laeken
neemt afscheid
van Panorama

>26

PALESTINA
Rubberkogels
begroeten
VN-kandidatuur

>28

ECONOMIE
Markten hopen op
wereldwijd plan
met noodmaatregelen

>72